

POSTAWY
OBYWATELI UKRAINY
WOBEC POLSKIEGO
RYNKU PRACY

Spis Treści

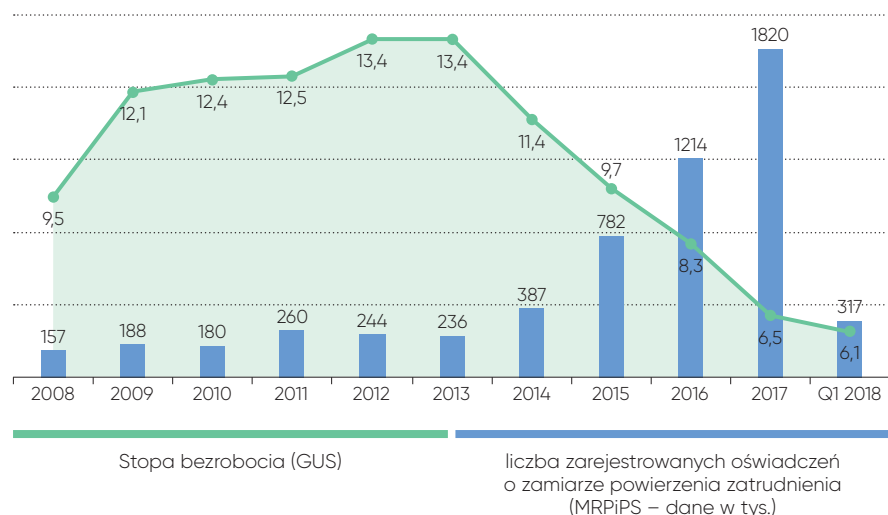
Wprowadzenie	3
Raport w liczbach	4
Powody przyjazdu do Polski	6
Zadowolenie z pracy w Polsce	8
Plany na przyszłość	11
Komentarz eksperta	14
Metodologia badania	16

Wprowadzenie

Szanowni Państwo,

po raz pierwszy dzielimy się wynikami badań i analizą mówiącą o postrzeganiu przez obywateli Ukrainy polskiego rynku pracy. Uznaliśmy ten temat za wyjątkowo ważny, bo od 2014 roku systematycznie narasta poziom imigracji zarobkowej do Polski. Obecne szacunki mówią o ponad 1 milionie obywateli Ukrainy przebywających w Polsce i uzupełniających pogłębiającą się lukę kadrową w naszym kraju. Warto odnotować, że masowość tego trendu zbiegła się w czasie z systematycznymi spadkami poziomów bezrobocia w Polsce i ogromnym popytem na pracowników. W efekcie od 4 lat mamy do czynienia z modelem komplementarnej imigracji, którego skutkiem jest uzupełnianie niedoborów pracowniczych, a nie wzrost konkurencji na rynku pracy.

Spadek bezrobocia i wzrost imigracji

Z naszych najnowszych badań wyłania się bardzo ciekawy obraz imigracji do Polski, który obala też kilka mitów, a w niektórych miejscach powinien budzić niepokoje. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na wysoki odsetek obywateli Ukrainy zadowolonych z pracy w Polsce i współpracy z polskimi pracownikami. Co więcej, 84% badanych uznało, że byłoby zainteresowani poleceniem pracy w Polsce swoim znajomym lub członkom rodziny, a przeszło 3/4 chciałoby zostać w naszym kraju na 2-3 lata.

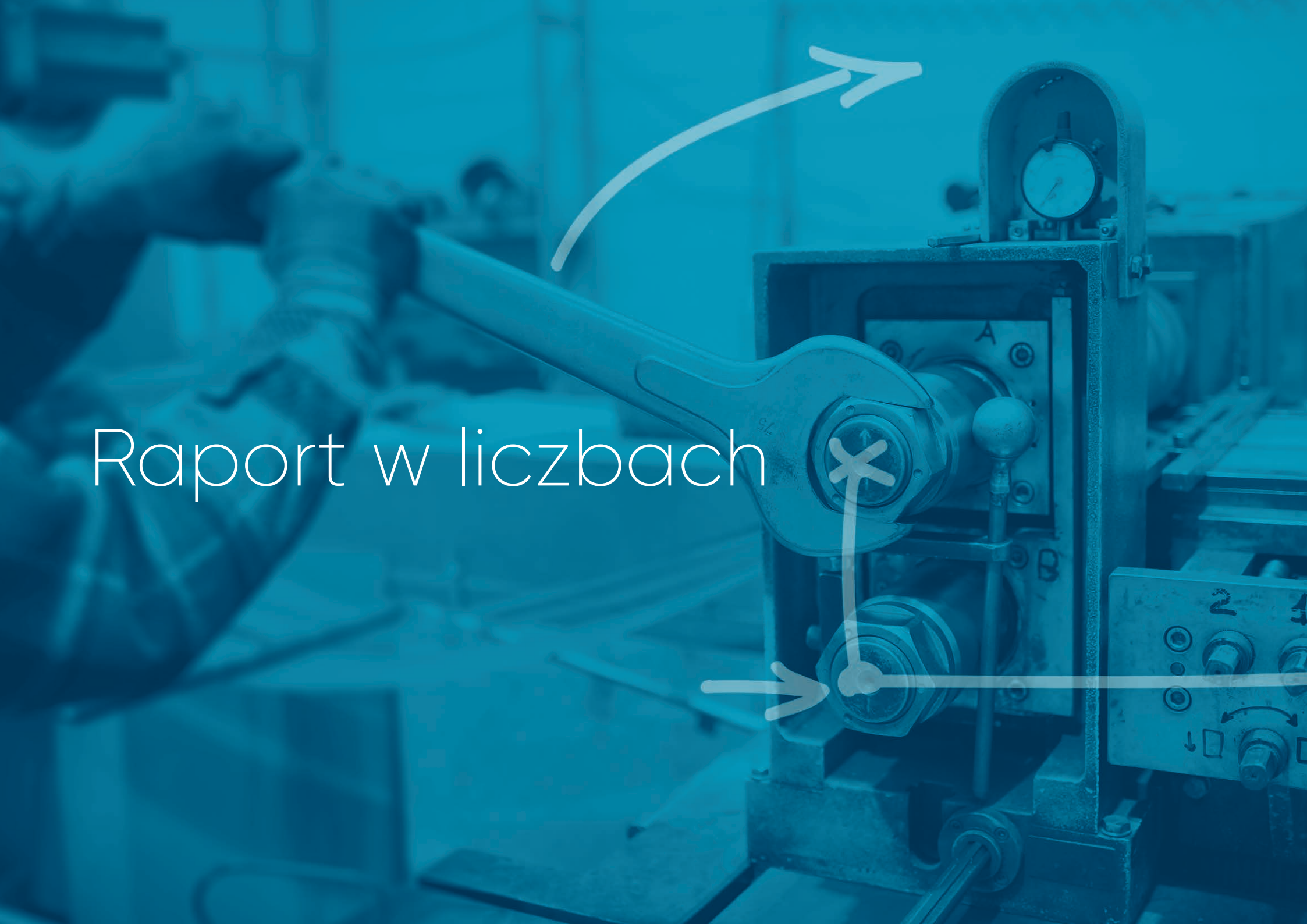
Te statystyki powinny cieszyć, ale nie można ich czytać bez dodatkowych spostrzeżeń. Po pierwsze 2/3 imigrantów z Ukrainy pracuje obecnie poniżej swoich kwalifikacji, co w głównej mierze dotyka osób z wyższym wykształceniem. Oznacza to, że potencjał osób napływających na nasz rynek pracy nie jest w pełni wykorzystywany, a należy pamiętać, że mamy w kraju również deficyty po stronie zawodów specjalistycznych. Po drugie, ponad połowa badanych deklaruje, że opuściłaby nasz kraj i udała się do pracy w Niemczech, gdyby tylko w tym kraju powstały warunki do legalnego zatrudnienia. To ogromne zagrożenie dla polskiej gospodarki, która w efekcie zaistnienia takiego scenariusza, w kilka miesięcy pogłębiła by swoją lukę kadrową z poziomów 150 tys. wakatów do ponad 500 tys., co miałoby negatywne przełożenie na tempo wzrostu PKB.

Dotychczas wiele osób przekonywało, że przy ewentualnej konkurencji z niemieckim rynkiem pracy, naszymi atutami będzie bliskość geograficzna i językowa. Niestety nasze badania pokazują, że te elementy znajdują się na końcu listy powodów, dla których obywatele Ukrainy wybierają nasz kraj. Kluczową rolę, podobnie jak w przypadku emigracji Polaków, ogrywają wyższe zarobki, a te w Niemczech są nadal kilkukrotnie wyższe niż na naszym rynku.

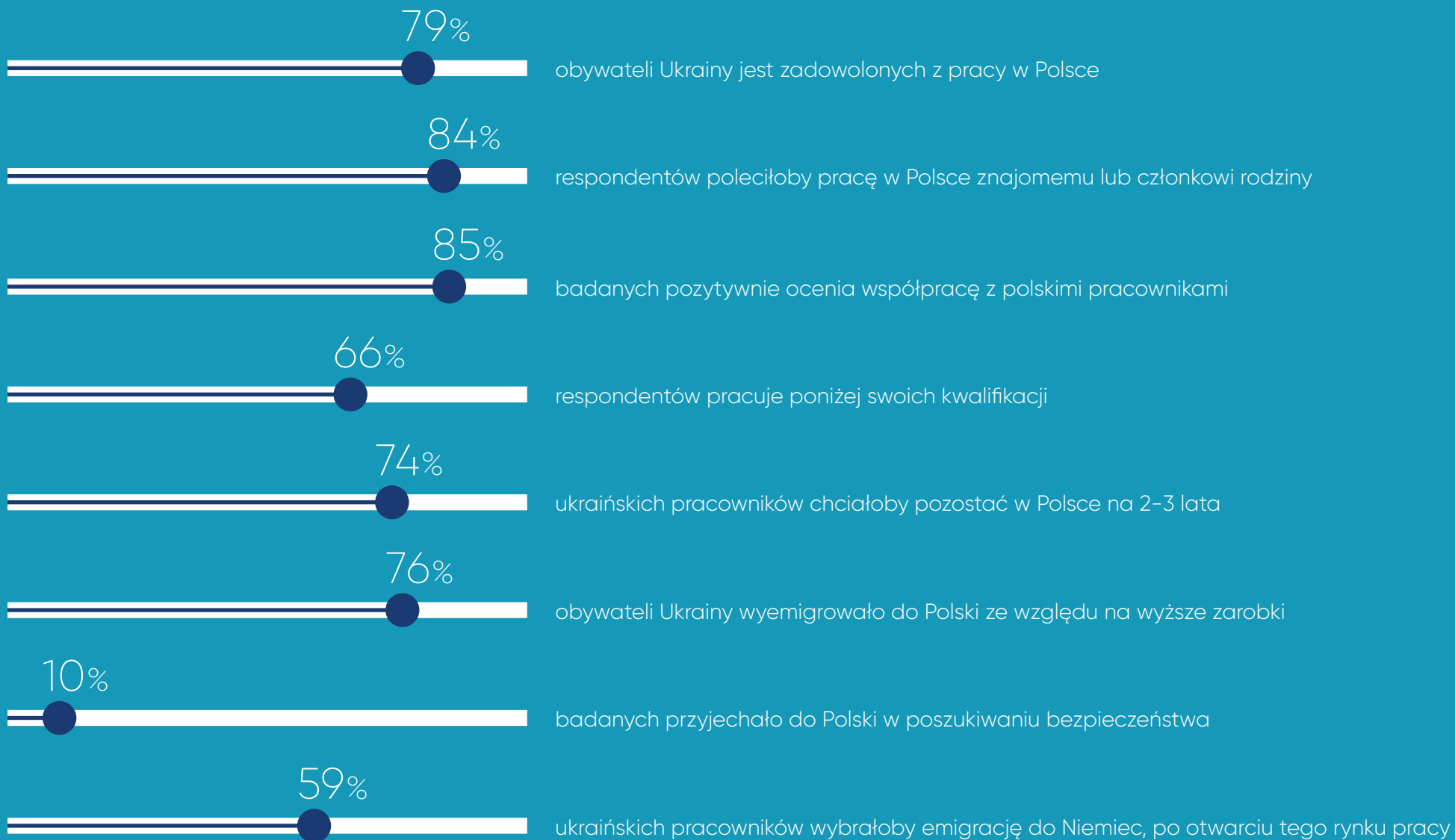

Zapraszam do lektury raportu,
Maciej Witucki
Prezes Zarządu
Work Service S.A.

Raport w liczbach

Raport w liczbach

A person is seen from the side, wearing a light-colored jacket and trousers, holding the handle of a dark rolling suitcase. The background is a blurred airport or travel area with directional signs: a white arrow pointing right and a white 'X' inside a circle. The entire image has a greenish-yellow tint.

Powody przyjazdu do Polski

Powody przyjazdu do Polski

Dlaczego przyjechał/a Pan/i do Polski?

Masowy napływ obywateli Ukrainy na polski rynek pracy jest wyraźnie widoczny od 2014 roku. Według analiz ukraińskiego banku centralnego (NBU), tylko w latach 2016-17 z powodu emigracji zarobkowej, Ukraina straciła 5-8% siły roboczej. Jednym z wiodących kierunków wyjazdów zarobkowych stała się Polska, głównie ze względu na różnice płacowe. Obecnie ponad ¾ pracowników z Ukrainy wskazuje na wyższe wynagrodzenia w Polsce jako powód migracji. W drugiej kolejności wskazywany jest wyższy standard życia (37%), a jako trzeci powód podawany jest brak pracy na ukraińskim rynku pracy (22%). Co ciekawe, tylko 1 na 10 badanych deklaruje, że przyjechał do Polski ze względu na większe bezpieczeństwo, co jest często podawanym argumentem w obiegowej opinii. Warto też zwrócić uwagę, że jedynie 9% respondentów zwraca uwagę na niewielką odległość od domu i 5% na brak bariery językowej.

W zależności od płci

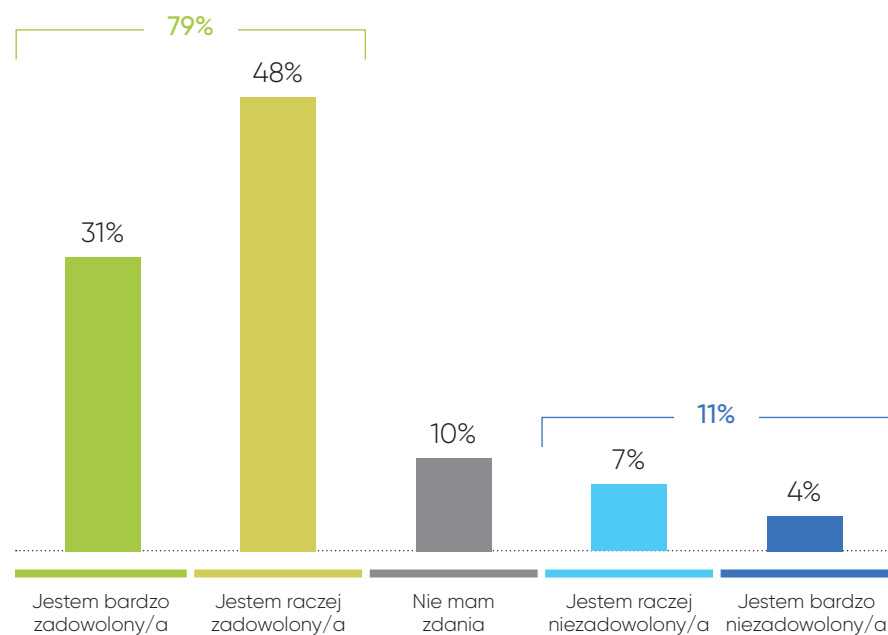
Wyniki badania wskazują również na nieznaczne różnice w powodach migracji, ze względu na płeć respondentów. Mężczyźni w większym stopniu zwracają uwagę na wyższy standard życia (45% vs. 27%), a kobiety częściej zwracają uwagę na brak pracy na Ukrainie (29% vs. 16%).

Zadowolenie z pracy w Polsce

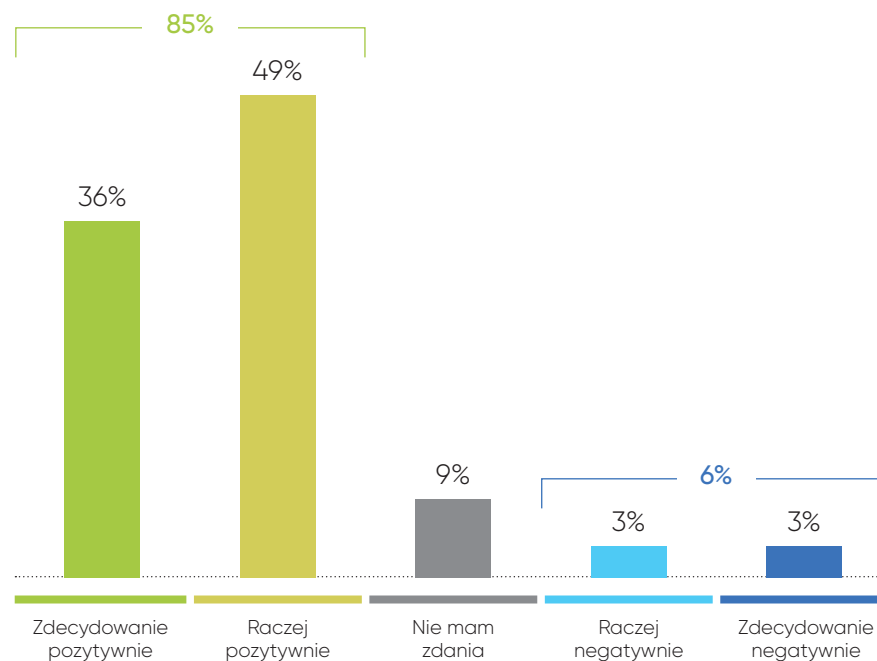
Zadowolenie z pracy w Polsce

Czy jest Pan/i zadowolony/a z pracy w Polsce?

Niemal 8 na 10 badanych obywateli Ukrainy podkreśla, że jest zadowolonych z pracy w Polsce. Na te deklaracje składa się 31% osób bardzo zadowolonych i 48% raczej zadowolonych. Z drugiej strony 11% respondentów negatywnie ocenia swoje zatrudnienie w Polsce, na co zdecydowanie wskazuje 4%, a 7% jest raczej niezadowolonych. Co 10 badany nie ma zdania na ten temat.

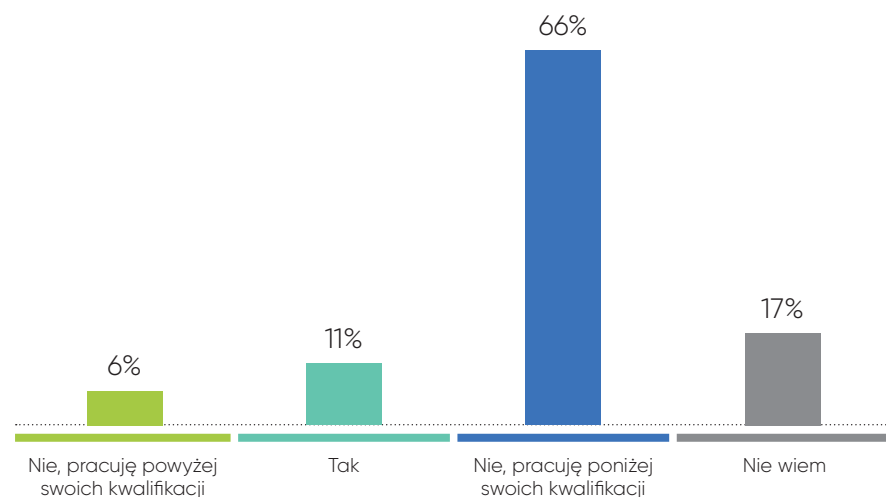
Jak Pan/i ocenia współpracę z pracownikami z Polski?

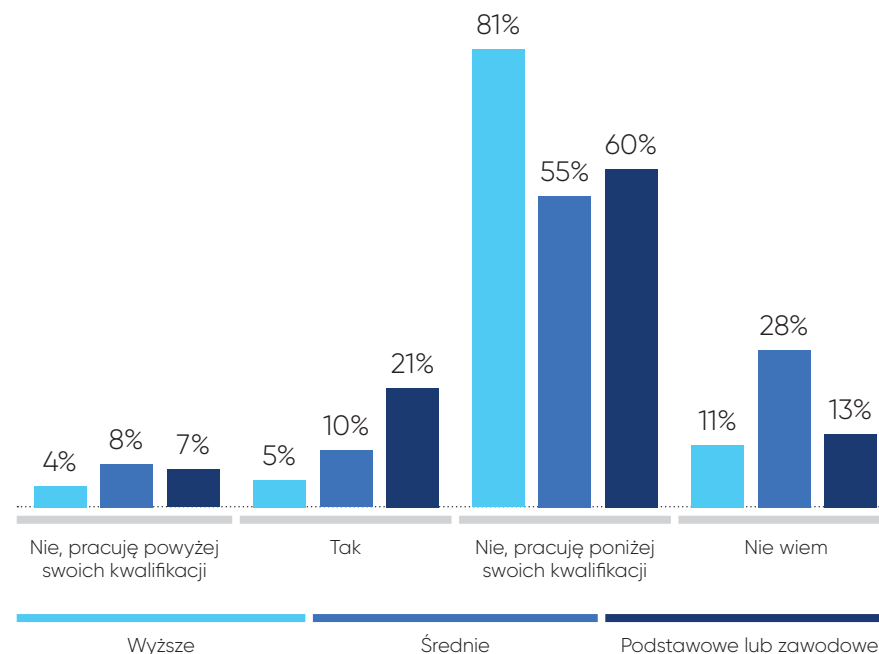
Zdecydowana większość, bo 85% badanych obywateli Ukrainy deklaruje, że pozytywnie oceniają współpracę z kolegami z Polski. Jest to o tyle ważne, że wielokrotnie przedstawiciele obu tych narodowości pracują na tych samych zmianach i wykonują podobne obowiązki, więc od ich dobrej kooperacji zależy nie tylko odpowiednia atmosfera w pracy, ale również jakość wykonywanych obowiązków. Jedynie 6% respondentów źle oceniło współpracę z Polakami, a 9% nie potrafiło dokonać takiej oceny.

Zadowolenie z pracy w Polsce

Czy praca, którą Pan/i wykonuje jest zgodna z Pana/i wykształceniem?

W zależności od poziomu wykształcenia

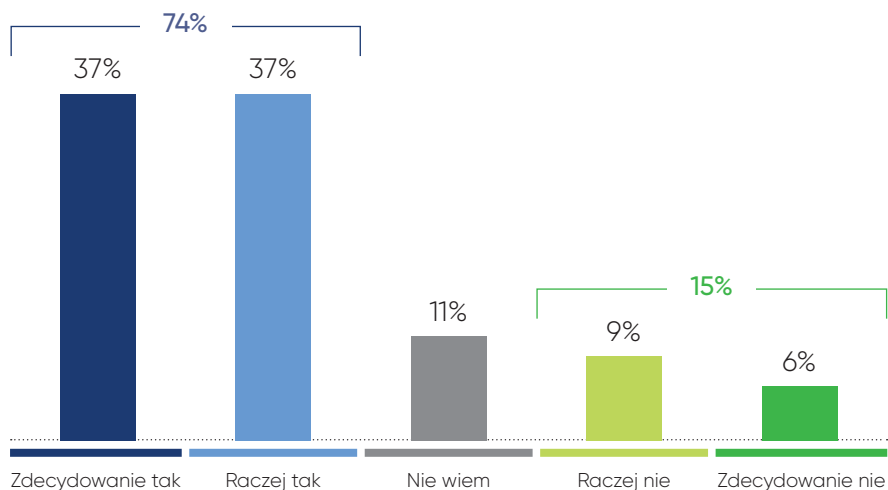
$\frac{2}{3}$ przebadanych obywateli Ukrainy świadczy w Polsce pracę poniżej swoich kwalifikacji. W największym stopniu dotyczy to osób z wyższym wykształceniem, wśród których odsetek takich deklaracji sięga aż 81%. Równocześnie jedynie 11% respondentów ma zatrudnienie zgodnie z poziomem wykształcenia, co głównie dotyczy osób po szkołach podstawowych lub zawodowych.

Plany na przyszłość

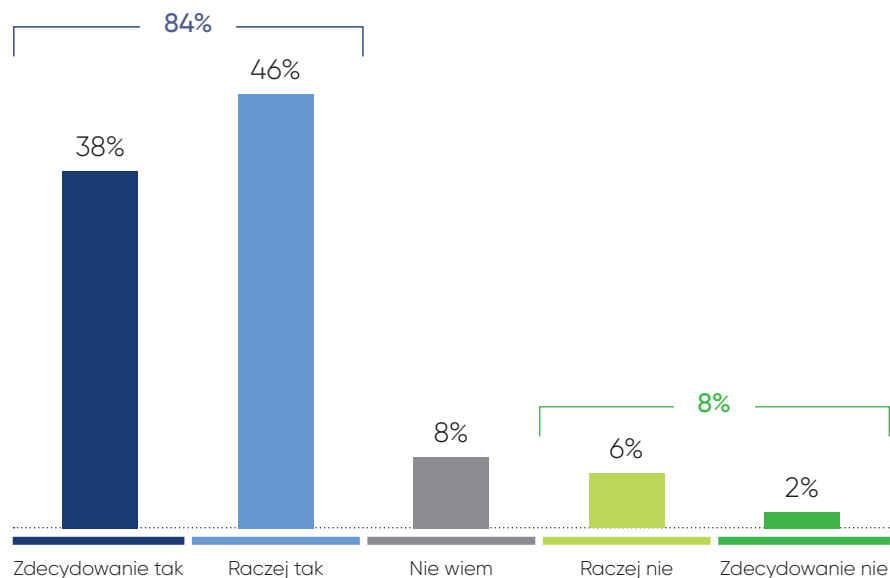
Plany na przyszłość

Czy chciał(a)by Pan/i zostać w Polsce na dłużej, np. na 2-3 lata?

Niemal 3 na 4 pracowników z Ukrainy chciałoby pozostać w Polsce przynajmniej na 2-3 lata. Tylko 15% badanych nie jest zainteresowanych taką perspektywą. To pokazuje, że krótkoterminowa migracja dla wielu obywateli Ukrainy nie jest wystarczająca i chcieliby oni wydłużyć perspektywę możliwości podejmowania zatrudnienia na polskim rynku pracy.

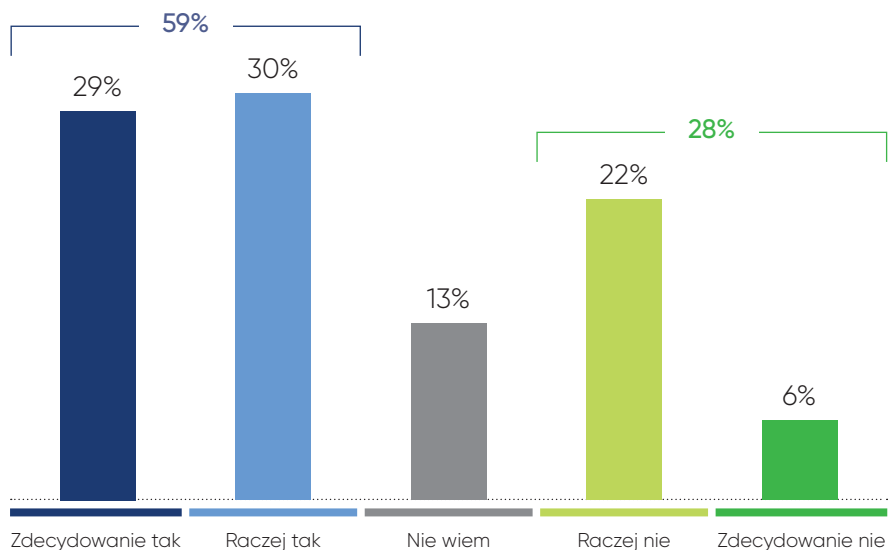
Czy polecił(a)by Pan/i podjęcie pracy w Polsce znajomemu lub członkowi rodziny z Ukrainy?

Pozytywna ocena zatrudnienia w Polsce powoduje, że 84% ukraińskich respondentów chciałoby polecić pracę w tym kraju swoim znajomym lub członkom rodziny. 38% badanych jest zdecydowanie przekonanych do takiej perspektywy, a 46% raczej podjęłoby taką aktywność. Z przeprowadzonej analizy wynika, że jedynie 2% osób zdecydowanie nie polecałoby pracy w Polsce.

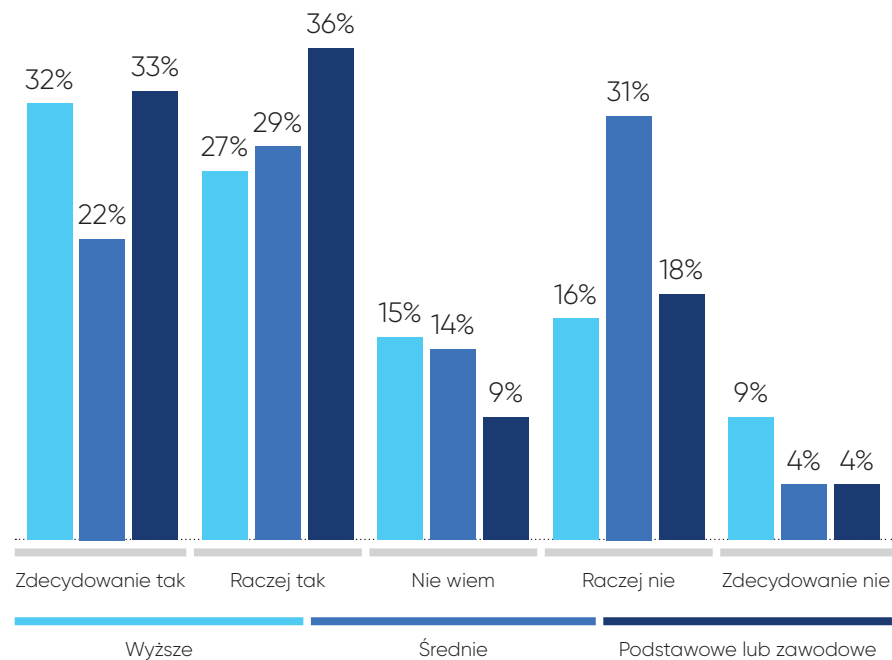
Plany na przyszłość

Czy otwarcie niemieckiego rynku pracy dla obywateli Ukrainy, na podobnych zasadach jak w Polsce, zachęciłoby Pana/ią do wyjazdu do pracy w Niemczech?

Fakt, że dziś obywatele Ukrainy napływają masowo na polski rynek pracy, nie musi być trendem trwałym. Pomimo że znacząca większość pozytywnie ocenia warunki zatrudnienia i poleciłaby pracę w Polsce, to jednocześnie 59% badanych deklaruje, że po zmianie polityki migracyjnej w Niemczech (na podobne warunki jak w Polsce), wybraliby pracę za Odrą. Jednocześnie tylko 6% respondentów całkowicie odrzuca taką perspektywę. Takie postawy są związane m.in. z powodami, dla których obywatele Ukrainy zdecydowali się na migrację. Kluczowym dla nich elementem są wyższe wynagrodzenia, a pod tym względem polscy pracodawcy nie mieliby możliwości, aby konkurować z niemieckimi.

W zależności od wykształcenia

W największym stopniu możliwość dalszej migracji rozważyłyby osoby z wykształceniem podstawowym lub zawodowym (69%). Wyraźnie mniejsze zainteresowanie widać wśród osób, które ukończyły edukację na szkołach średnich (51%).

Komentarz eksperta

Komentarz eksperta

Imigracyjne pole do działania

Paweł Wolniewicz

Kierownik Operacyjny ds. Cudzoziemców w Work Service S.A.

Cudzoziemcy stali się niezbędnym filarem funkcjonowania lokalnych przedsiębiorstw w Polsce. Główne sektory korzystające z personelu cudzoziemskiego, takie jak przemysł, produkcja i automotive, dotychczas na dużą skalę prowadziły politykę zatrudnienia osób z Polski. Podawany przez GUS na koniec czerwca 2018 r. wskaźnik bezrobocia na poziomie 5,9% zdecydowanie nie ułatwia dalszej realizacji tych działań.

Firmy odczuwają także coraz dotkliwiej wzrost presji płacowej Polaków, a przy narastających deficytach kadrowych rosną same koszty rekrutacji na rodzimym rynku pracy. Stąd firmy decydują się na zatrudnienie cudzoziemców, bo z jednej strony zapewniają oni ciągłość dostępu do personelu, a przy tym, na porównywalnych stawkach wynagrodzeń, koszt ich rekrutacji jest niższy. Na to wpływa oczywiście ich większa dostępność i niższa skłonność do rotacji.

Według licznych analiz i prognoz, już w tym roku liczba legalnie zatrudnionych Ukraińców osiągnie 3 mln osób. Jeszcze w 2010 roku wydano zaledwie 180 tys. oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy Ukraińcom, podczas gdy w 2017 roku już ponad 1,7 mln. Podobne wzrosty widoczne są w liczbie zatrudnianych cudzoziemców przez Grupę Work Service. Nasi Klienci cenią wśród cudzoziemców wysoką motywację, zaangażowanie oraz chęć nauki. Wielu z nich pracuje na stanowiskach niższego szczebla, jednak z biegiem czasu dzięki posiadanym kompetencjom i wykształceniu, są potencjalnymi kandydatami na objęcie stanowisk specjalistycznych, czy managerskich.

Możliwość rozwoju i wykorzystania kompetencji są argumentem dla cudzoziemców do dłuższego pozostania w naszym kraju, nawet na stałe. 66% badanych przez Work Service respondentów z Ukrainy pracuje poniżej swoich kompetencji, a wielu z nich ma nie tylko wyższe wykształcenie (81%), ale i specjalistyczne umiejętności, które są w naszym kraju poszukiwane.

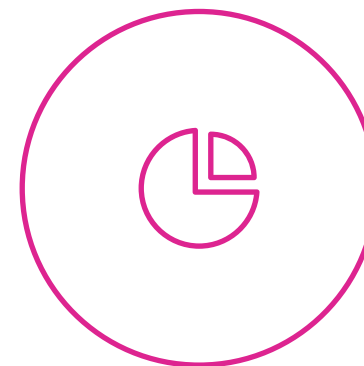
Otwarcie na umiejętności cudzoziemców i inne działania budujące stabilne miejsca pracy z dostępem do dalszego rozwoju są niezbędne w budowaniu przyszłości cudzoziemców w Polsce, a tym samym przyszłości polskich przedsiębiorstw. Szczególnie w sytuacji, gdy 59% badanych Ukraińców, gdyby miało wybór wolałoby jednak podjąć się pracy w Niemczech. To kluczowa informacja dla pracodawców w Polsce, którzy niestety (w najbliższej przyszłości) nie będą w stanie konkurować z firmami w Niemczech w obszarze płac. Mają za to ogromne pole do działania w innych obszarach.

Metodologia badania

Metodologia badania

Badanie „Postawy obywateli Ukrainy wobec polskiego rynku pracy” zostało przeprowadzone przez firmę Work Service na celowej próbie 303 osób. Próbę dobrano z ogólnopolskiej bazy obywateli Ukrainy, którzy świadczą pracę w ramach spółek z Grupy Work Service. Badanie zostało przeprowadzone metodą wspomaganych komputowo bezpośrednich wywiadów z respondentami (CAPI). Dokładność wyników zależy o liczebności analizowanej grupy i odsetka odpowiedzi. Maksymalny błąd pomiaru dla całej próby N=303 to +/- 6%.

WIĘCEJ INFORMACJI:

Andrzej Kubisiak,
Dyrektor Zespołu Analiz.
M: +48 512 176 030
E: andrzej.kubisiak@workservice.pl